

Gruzija

1. Kāds ir Jūsu mītnes zemes regulējums par dubultpilsonību ar Latviju (atļauts/nav atļauts/iespējami atsevišķi gadījumi) un kur tas noteikts (likums, konstitūcija?)

Gruzijas parlamenta 2017. gada 26. septembra pieņemtā konstitūcijas jaunākā redakcija vairs neaizliedz Gruzijas pilsonim būt vienlaicīgi arī citas valsts pilsonim un citas valsts pilsonības pieņemšana automātiski nenozīmē Gruzijas pilsonības zaudēšanu.ⁱ Sīkāk dubultpilsonības jautājumi ir atrunāti likumā "Par Gruzijas pilsonību"ⁱⁱ.

Likuma "Par Gruzijas pilsonību" 3. panta 3. punktā teikts, ka Gruzijas valsts pilsonis var būt vienlaicīgi arī citas valsts pilsonis tikai atsevišķos gadījumos, kurus paredz šī paša likuma 17. un 21¹. panti.

Likuma 17. pants nosaka gadījumus, kuros Gruzijas valsts prezidents var piešķirt Gruzijas pilsonību citas valsts pilsonim izņēmuma kārtā. Pantā tiek minētas trīs kategorijas: a) ārvalstu pilsonis, kas uzskata Gruziju par savu tēvzemi (piem., no okupētajām teritorijām, vai emigrējis citos laikos apstākļu mācīts); b) ārvalstu investors, kas devis ievērojamu ieguldījumu valsts ekonomikā; c) mākslinieki vai sportisti, kas vēlas pārstāvēt savā jomā Gruziju.

21¹. pants nosaka gadījumus, kuros tiek saglabāta Gruzijas pilsonība, iegūstot citas valsts pilsonību. Lai saglabātu Gruzijas pilsonību, pilsonim ir jāsaņem Gruzijas valsts piekrišana, pirms viņš iegūst citas valsts pilsonību. Tāda piekrišana tiks sniegta, ja Gruzijas valsts pilsoņa saikne ar Gruziju tiek atzīta par reālu. Bērni, kas dzimšanas brīdī, reizē ar Gruzijas pilsonību, ir ieguvuši arī citas valsts pilsonību, saglabā Gruzijas pilsonību līdz 18 gadu vecumam. Lai arī pēc tam tiktu saglabāta Gruzijas pilsonība, viņa vecākiem vai aizbildņiem līdz bērna pilngadības sasniegšanai ir jāiesniedz iesniegums par pilsonības saglabāšanu. 21¹. pants tika pievienots likumā ar 2018. gada 21. jūlijā pieņemtajiem grozījumiem.

No savas [piezīme – *Gruzijas latviešu biedrības AVE SOL vadītāja Dace Džavašvili*] pieredzes vēlos komentēt, ka 17. punkta izņēmumi tiek piemēroti diezgan demokrātiski, īpaši attiecībā uz Gruzijas pilsoņu ģimenes locekļiem. Saviem pirmajiem diviem bērniem, kas ir dzimuši 2010. un 2012. gadā, mēs 2014. gadā pieteicāmies uz šo Gruzijas valsts prezidenta piešķirto dubultpilsonību izņēmuma kārtā, un viņiem to piešķīra. Tajā laikā vēl neeksistēja augstākminētais 21¹. pants. Jaunākajiem diviem bērniem, kas ir dzimuši 2015. un 2017. gadā, 2018. gadā mēs vairs nepieteicāmies uz šo izņēmumu, jo pēc grozītā likuma viņiem automātiski tiek saglabāta Gruzijas pilsonība līdz pilngadības sasniegšanai. Pēc tam, ja mēs vēlamies saglabāt dubultpilsonību ar Gruziju, mums ir jāiesniedz iesniegums par dubultpilsonības saglabāšanu.

Saistībā ar sevi, es pazīstu Nīderlandes pilsoni, kas 2010. saņēma Gruzijas pilsonību, saglabājot arī Nīderlandes pilsonību (Nīderlandei arī nav atļauta dubultpilsonība, bet izņēmumi ir Nīderlandes pilsoņi, kas ir precējušies ar citas valsts pilsoni un nedzīvo Nīderlandē). Viņai tas gan bija diezgan ilgs process, bet kopš tā laika šis process ir kļuvis ātrāks un vieglāks, tāpēc es ticu, ka spētu iegūt Gruzijas pilsonību, saglabājot Latvijas pilsonību 17. punktā paredzētajā izņēmuma kārtā.

2. Cik liela ir Latvijas valstspiederīgo kopiena jūsu mītnes zemē un aptuveni kāda daļa no tās varētu vēlēties izmantot dubultpilsonības iespējas, ja tādas būtu; kāds ir aptuvenš šīs grupas demogrāfiskais raksturojums (vai ir/ir bijusi Latvijas pilsonība, vecumgrupa, cik sen dzīvo mītnes zemē utt.)

Grūti ir aplēst, cik liela patiesībā ir kopiena, jo ne visi iesaistās Gruzijas Latviešu biedrības "Avesol" aktivitātēs vai cenšas atrast citus latviešus. Kodols ir ap 50 cilvēkiem; ieskaitot ģimenes locekļus un

draugus, esam ap 100 cilvēku, bet Gruzijā varētu vairāk vai mazāk pastāvīgi dzīvot līdz 300 Latvijas valstspiederīgo vai etniski ar Latviju saistītu Gruzijas pilsoņu.

Es apzināju 61 cilvēku, ko pazīstu šeit Gruzijā vai iepazinu Gruzijā, kam varētu būt aktuāla dubultpilsonība. 30 no šiem cilvēkiem ir nepilngadīgi, 31 ir pieaugušie. Par bērniem atbildēja viņu vecāki. No 60 par dubultpilsonību interesi izrādīja 38 (18 bērni un 20 pieaugušie). No 20 pieaugušajiem, kas izrādīja interesi, 14 šobrīd ir Latvijas pilsonība, 6 ir Gruzijas pilsonība. No 18 bērniem: 7 ir Latvijas pilsonība, 2 ir Gruzijas pilsonība, 9 ir dubultpilsonība. No ieinteresētajiem 29 šobrīd uzturas Gruzijā, 8 – Latvijā un 1 – Lielbritānijā. Sadalījums pa vecuma grupām ir sekojošs:

- 0-6 10
- 7-12 4
- 13-18 4
- 20-40 8
- 40-60 10
- 60+ 2

Lielākā daļa ieinteresēto Gruzijā dzīvo kopš dzimšanas vai ilgāk par 5 gadiem. Visaktuālākais šis jautājums ir jauktajām ģimenēm un bērniem, kas dzimuši šādās ģimenēs. Tie, kuri teica, ka viņiem tas neinteresē, to pamatoja pārsvarā ar to, ka ļoti labi var dzīvot ar Latvijas pilsonību Gruzijā, jūtas vairāk piederīgi Latvijai, Gruzijas pilsonība neko nedod, vai viņiem jau ir vēl kādas trešās valsts pilsonība vai cenšas to iegūt (Vācija, Norvēģija).

3. Ja cilvēki atsakās no Latvijas pilsonības, kāpēc izvēle krīt par labu mītnes zemes pilsonībai (kādi ir ieguvumi no tā)? Kādas problēmas tas pašam cilvēkam/bērniem/ģimenei rada saiknes uzturēšanai ar Latviju vai iespējai kādreiz varbūt atgriezties Latvijā? Ja cilvēki patur Latvijas pilsonību, ar kādām problēmām saskaras mītnes zemē pasī/bērni/ģimenes?

Pārsvarā cilvēki izvēlas saglabāt vai iegūt Latvijas pilsonību, ja ir tāda iespēja, arī pastāvīgi dzīvojot Gruzijā, jo Eiropas Savienības pasei tomēr ir lielāka vērtība, nekā Gruzijas pasei, ar kuru salīdzinoši nesen vēl bija nepieciešama vīza, lai dotos uz Latviju. Ieceļošanas un uzturēšanās noteikumi Gruzijā šobrīd ir ļoti demokrātiski. Pirms Covid-19 varēja brīvi ieceļot un uzturēties 365 dienas gadā, aizbraucot reizi gadā līdz robežai reizi gadā, atjaunot zīmogu. Covid-19 sarežģīja ieceļošanu, jo lielākajai daļai valstu robeža bija un paliek slēgta. Ielaiž tikai Gruzijas pilsoņus, bet rezidentus nē. Izņēmums ir Gruzijas pilsoņu ģimenes locekļi un 5 Eiropas Savienības valstis, kuru starpā par laimi ietilpst arī Latvija. Bet šādas situācijas parāda, ka jebkas var jebkurā brīdī mainīties un arī latviešiem, kas nav Gruzijas valsts pilsoņi, var rasties problēmas ieceļot Gruzijā.

Galvenās problēmas, kas rodas uzturoties Gruzijā pastāvīgi, bet neesot tās pilsonim:

1) **Neizpratne par to, kas ir rezidents.** Ja tiek runāts par rezidentiem, gandrīz vienmēr tiek domāts par pilsoņiem un tiek aizmirsts par tiem rezidentiem, kas nav pilsoņi. Pilsonības likumā šī abi termini eksistē šķirti, bet dažādās regulācijās un noteikumos rezidenti bieži vien tiek izlaisti un aizmirsti, gūzīnu valodā tulkoti kā "pilsoņi", kas var radīt diezgan lielas problēmas, laika zaudēšanu, papildu izmaksas, pakalpojumu atteikšanu utt. Līdzīga situācija ir radusies Covid-19 sakarā, kad valsts pastāvīgie rezidenti netiek ielaisti savā rezidences valstī.ⁱⁱⁱ

2) **Medicīna.** No medicīnas pakalpojumiem citu valstu pilsoņiem gandrīz neko nesedz valsts (izņemot varbūt neatliekamo palīdzību un pāris dienas reanimācijā), kamēr pilsoņu bērniem, pensionāriem, maznodrošinātajiem pienākas bezmaksas veselības valsts apdrošināšana, bērniem vakcinācijas programma, grūtniecēm vaučeri, kas sedz pamata pirmšdzemdību aprūpi un daļu no dzemdību izmaksām (50-100%, atkarībā kādas dzemdības un kurā klīnikā izvēlas sievietē). Valstī pārsvarā ir privātās klīnikas un daudzās no tām ārvalstniekiem vēl ir uzcenojums, piemēram +20% visiem pakalpojumiem.

3) **Izglītība.** Valsts skolas pilsoņiem ir bez maksas, bet bērniem, kuri nav Gruzijas pilsoņi, bet gan ar pastāvīgo uzturēšanās atļauju, var likt maksāt aptuveni 120 EUR par gadu. Daudzās privātajās skolās arī ir atšķirīgi cenrāži Gruzijas pilsoņiem un tiem, kam nav Gruzijas pilsonības. Arī augstskolām ir dažādi izcenojumi pilsoņiem un ārvalstniekiem. Papildus tam, stājoties augstskolā, skolēni liek centralizētos eksāmenus un pēc kopējiem rezultātiem, valsts finansē līdz 100% viņu studiju maksas. Pat ja skolēns beidz Gruzijas valsts skolu, viņš nevar kandidēt uz šo finansējumu, ja viņam nav Gruzijas pilsonības. Saistībā ar šo dārgo augstāko izglītību un nevēlēšanos zaudēt Latvijas pilsonību, divas meitenes plāno stāties augstskolā Latvijā. Mani bērni ir dzimuši Gruzijā, šobrīd viņiem ir dubultpilsonība, viņi iet skolā šeit un šis varētu būt izšķirīgs faktors par labu Gruzijas pilsonībai, lai varētu šeit studēt.

4) **Īpašumi.** Šobrīd bez Gruzijas pilsonības Gruzijā nav iespējams iegādāties zemi. Latvieši, kuriem šeit ir īpašumi, ir spiesti tos reģistrēt uz gruzīnu vārdiem, kas, kā pieredze parāda, var būt riskanti. Dzīvokļi un bizness var piederēt, bet politiskā situācija šeit var ļoti strauji mainīties un arī ārvalstnieku tiesības šajā valstī. Pilsonība noteikti garantē lielāku stabilitāti šeit investēt.

5) **Kredīti.** Pēdējā laikā ir palikuši stingrāki kredītēšanas nosacījumi un citu valstu pilsoņiem šeit ir daudz grūtāk saņemt kredītu. Pati strādāju bankā un zinu, ka, piemēram, visiem nerezidentiem (jā, savā bankā es arī esmu nerezidents sistēmā, jo neesmu pilsonē) automātiski noraida kredītpieteikumus. Es varēju saņemt kredītkarti tikai kā bankas darbiniece izņēmuma kārtā.

6) **Ceļošana.** Izbraucot uz kaimiņos esošo Azerbaidžānu, ar Latvijas pasi nepieciešama vīza. Nesen vajadzēja arī uz Armēniju, vairāk nē. Kā arī jau minētā pandēmijas situācija, kad tikai pilsoņi tiek ielaisti valstī.

7) **Pabalsti.** Šis mums vairumam nav izšķirošs, jo Gruzijā vispār ir ļoti maz pabalstu no valsts, vairāk tikai tiem, kam ir maznodrošinātā statuss (tādu te ir diezgan daudz). Nav bērnu pabalstu, ir tikai vienreizējs bērna piedzimšanas vai dekrēta pabalsts aptuveni 300 EUR, ja grūtniece ir strādājusi. Ja grūtniece nav pilsonē, pat ja viņa ir strādājusi, tad viņai nekas no tā nepienākas. Ar šo pati saskāros personiski, bet darba devējs bija pretimnākošs un izmaksāja šo summu no sava budžeta. No 2019. te arī sāka veidot individuālos pensijas uzkrājumus, kurā man arī bija obligāti jāiesaistās, bet es īsti nezinu, vai es šo savu iemaksāto naudu vispār redzēšu, jo nepilsoņiem valsts pensijas arī oficiāli nepienākas.

8) **Iespējas piedalīties vēlēšanās.** Neviens no aptaujātajiem šo nenosauca par izšķirošu faktoru, bet es personiski labprāt piedalītos vēlēšanās, īpaši šogad.

9) **darbs valsts pārvaldē.** Lai kandidētu uz amatiem valsts pārvaldē (public sector), arī jābūt pilsoņiem.

4. Citi komentāri/apsvērumi

Vēlreiz vēlos uzsvērt, ka visaktuālākā dubultpilsonības pieļaušana ir jauktajām ģimenēm un bērniem, kas izaug ar šo dubulto identitāti. Varbūt vismaz ir iespējams mainīt Latvijā noteikto kārtību līdzīgi, kā Gruzijā

ir šobrīd, ka, sasniedzot pilngadību, bērna vecāki var iesniegt iesniegumu par pilsonības saglabāšanu pēc pilngadības, lai vismaz tie bērni, kas šobrīd ir dubultpilsoņi, varētu saglabāt abas pilsonības arī pēc pilngadības. Arī laulātajiem draugiem, kas dzīvo sava partnera pilsonības zemē, varētu ļaut iegūt šīs zemes pilsonību, neatsakoties no Latvijas pilsonības.

Līdzīgi situācija ir jāapzin arī Latvijā, cik cilvēku Latvijā būtu aktuāla dubultpilsonība ar Gruziju. Noteikti vismaz tikpat, ja ne vairāk, cilvēku ir Latvijā, kam šis jautājums interesētu.

Dace Džavašvili

Gruzijas Latviešu biedrības "Avesol" vadītāja

Tbilisi, 2020. gada 20. oktobrī

ⁱ <https://imedinews.ge/ge/politika/63444/ormagi-moqalaqeobis-migebis-pirobebi-dgindeba>

ⁱⁱ ORGANIC LAW OF GEORGIA ON GEORGIAN CITIZENSHIP:

<https://matsne.gov.ge/en/document/view/2342552?publication=5>

ⁱⁱⁱ Blauvelt, Timothy. "Amid Pandemic, Legal Residents not Welcome in Georgia", Sep 11, 2020.

<https://civil.ge/archives/366837>